

Người Già Có Hóa Ra Con Nít

Trang Y Hạ

Trong nhà có người già (cha, mẹ, ông bà), ở chung - con cháu phải phụng dưỡng để báo đáp... Đó là việc làm nhân ái, đạo đức vô cùng cao quý của người phương Đông, trong đó có người Việt. Người Mỹ – người Phương Tây, tới tuổi già, họ vô (Viện Dưỡng Lão - Nursing Home)... Trường hợp họ tới tuổi già “hưu” nhưng còn sức khỏe, còn lái xe được thì họ cũng tìm nơi ở riêng.

Người Việt - từ xa xưa - ông bà, cha mẹ, con cháu chất gắn bó tình cảm với nhau một cách thiêng liêng ở trong một ngôi nhà, gọi là “Tứ đại đồng đường”. Chuyên báo hiếu bằng cách chăm sóc người già - là phước đức lớn nhất; là một việc làm thiện nguyện nhân bản trên tất cả các việc từ thiện. Tuy nhiên, ngày nay bước vào thời đại công nghiệp cơ khí: hăng, xướng; thời truyền hình, truyền thông “computer”; thời giáo dục phổ thông (đại học và trên đại học); thời vật liệu xây dựng muôn màu, muôn vẻ; thời du lịch đó đây, thì không thể túm tụm ở trong một ngôi nhà chật chội như vậy được mà phải tách ra ở riêng từng gia đình một, để tránh ồn ào, để tôn trọng quyền riêng tư cũng như tùy nghi theo công việc của mỗi người. Tuy mỗi thời mỗi khác nhau – và, dù có tách ra - mỗi người mỗi nơi, nhưng giá trị truyền thống gia đình dòng tộc vẫn không bao giờ thay đổi và phai nhạt.

Tại sao người già phải ra ở riêng (Viện Dưỡng Lão - Nursing Home)? Một người già ở trong viện dưỡng lão, nói với tôi rằng:

- Chúng tôi phải vào viện dưỡng lão, Nursing Home hay ở riêng là để cho con cháu được tự do vui hưởng cuộc sống cho trọn phần của chúng nó.

Để người già phụng dưỡng tại nhà, người con, người cháu phải có lợi tức vững vàng, có tình thương yêu, tôn trọng ông bà, cha mẹ. Trường hợp nhà có nhiều anh chị em thì chia nhau ra, kẻ góp của, người góp công tùy theo lợi tức của mỗi người, vì dù sao con cháu tự tay chăm sóc người già, cha mẹ vẫn hơn là đi thuê mướn người dưỡng. Thuê mướn người dưỡng thì dù ít, dù nhiều cũng mang tai tiếng với bà con, dòng họ, người đời... Tuy nhiên, (tuổi thơ có tâm lý của tuổi thơ, người già có tâm lý của người già), nếu không có tình thương và sự nhẫn nại hy sinh thì chưa chắc chăm sóc người già cho hoàn hảo cho dù là con cháu.

*“Mẹ già như chuối chín cây.
Gió lay mẹ rụng con rày mỗi cô”
(Ca Dao).*

Người già thường là lú lẫn, nhớ trước quên sau, nếu ở nhà một mình thì sẽ gây tai họa, như: mở bếp ga, mở vòi nước... mà không nhớ vặn khóa lại, ăn uống sống sượng... nhất là uống lầm thuốc... Cuối cùng là đi lang thang để rồi bị té ngã, chết hoặc mất tích...

Người già, cha mẹ già, nhưng ở chung với con cái - cũng là chuyện (chẳng đáng dừng). Từ đó mà xưa nay những người - Anh cả, Chị cả - Anh hai, Chị hai, Chị ba, Anh tư... “nhường” cha mẹ già lại cho người em gái út, em trai út. Người xưa, nói “Giàu út ăn - Khó út chịu”, hoặc “Giữ chùa thì được ăn oản”. Nói như vậy quả thật là quá “sai lầm” và trốn “trách nhiệm”... Thử hỏi “Giàu út ăn...”, là út ăn cái thứ chi chi...? Cha mẹ không của cải thì ăn cái chi chi! Cho dù cha mẹ có của, để lại của cải, đất ruộng, nhưng chắc gì cha mẹ để lại hết cho con út?. Còn “giữ chùa thì được ăn oản”! Oản, đây chẳng qua là... ăn của chò, ăn của chực... từ bá tánh chứ có tốt lành chi mà nói. Tóm lại là không một “khế ước” nào chắc chắn bảo đảm cho (Út ăn, Út chịu). Xưa nay hầu như mỗi khi cha mẹ mất, các con xúm lại giành gia tài (nếu có) tới nỗi kéo nhau ta tã. Hoặc cha mẹ mất lại xúm nhau chia tiền “phúng điếu”, tranh công, khoe công...!

Người già thông thường có ba loại bệnh: “táo bón – tiêu chảy – mất ngủ”. Đó là ba chứng bệnh thông thường, biết chăm sóc chuyện (ăn, uống) thì sẽ nhanh chóng qua khỏi. Tuy nhiên, hễ thấy biến chứng trầm trọng thì phải cấp tốc chuyển tới Bệnh Viện, chứ đừng gọi mấy ông “thầy lang” hay tự mua thuốc cho uống.

Đừng bao giờ nói “Người già hóa ra con nít”.

Câu nói đó chỉ đúng có một phần nào theo “nghĩa đen”. Người già hóa con nít là một khi họ mất trí nhớ theo tuổi đời một ngày một già thêm già mà đâm ra ngẩn ngơ, hoặc là họ bị bệnh “alzheimer”, một thứ bệnh về não bộ tác động mạnh tới trí nhớ; tới sự suy nghĩ và mọi hành vi không thể kiểm soát việc làm của họ. Một khi

mất trí nhớ hoàn toàn, khi đó, họ - người già - cũng giống như con nít lên ba, còn nếu không bị các thứ bệnh đó - họ vẫn nhớ và nhớ rất dai... (Đôi khi mất hết trí nhớ, nhưng trong một khoảng thời gian ngắn ngủi nào đó họ lại nhớ...). Người già thường sống với dĩ vãng, (hiện tại thì “lực bất tòng tâm”- tương lại thì gần đất xa trời). Do đó, họ ôn lại kỷ niệm – tình yêu, bạn hữu - buồn vui của một thời trai trẻ đã từng trải qua. Quá khứ đối với người già là niềm an ủi tuyệt vời để nghiền ngẫm những sai lầm, những thiếu sót (nếu có), những ưu điểm hay công trạng lính tráng, công chức - một thời - họ đã phục vụ... Họ đi thăm bạn hữu, uống vài ly bia, vài ly rượu chung vui. Họ hay thờ dài, nuối tiếc vốn thời gian còn lại quá ít không đủ để hoàn thành các đề án còn dang dang dở... Hoặc nhìn con cháu trưởng thành, học hành đỗ đạt, công việc làm suôn sẻ.

Đừng bao giờ nói – “Người già hóa ra con nít”.

Do hiểu sai câu nói mà khinh thường người già. Người già, tuy già nhưng vẫn còn có ích: Ông Bà Thầy giáo già, Giáo sư già - trí óc minh mẫn vẫn đảm nhiệm chức vụ... Người già vẫn đảm đương sứ mệnh lịch sử và làm nên lịch sử... Ông Khương Tử Nha, ông Donald Trump... là một thí dụ. Người già còn tinh táo viết sách, làm thơ, viết hồi ký...!

Sống thọ, sống lâu không phải là một cái tội...?!

Người già sống thọ tới gần trăm tuổi, thì các con của họ lúc đó - tuổi đời cũng đã - đứng vào hàng “Sáu, Hàng bảy, Hàng tám chục tuổi...”. Thời gian này, cả cha mẹ và con - đều có chung một cái “Bệnh Già”...! Bệnh già, thì xưa nay không tha thứ cho một ai bao giờ! Cơ thể tới tuổi sáu mươi, người Trung Hoa gọi là - tròn “hoa giáp” thì cơ thể đã suy yếu - xương giòn, da nhăn, da tàn nhang, các khớp đau nhức, mắt mờ, răng long, tóc bạc, đêm nằm trằn trọc mất ngủ giống như nhau thôi. Cha mẹ già, ngồi nằm một chỗ, chứ các con “già” - thì phải lo toan đủ thứ chuyện...

Đã già, lại còn phải bận chăm sóc “người già”, dù có đi chơi vài ba ngày cũng phải lo kiếm người trông nom... Đi chơi, đi du lịch cũng không an tâm. Đó là chưa kể - một khi phụng dưỡng cha mẹ già mà... - con rể, con dâu tỏ ra không mấy hài lòng thì đó là một trở ngại lớn. Sự sống vô cùng thiêng liêng. Con sâu, con kiến còn muốn sống hưởng hồ là con người, mà con người đó lại là cha mẹ ruột.

*“Đêm đêm con thấp đèn trời.
Cầu cho cha mẹ sống đời với con”.*
(Ca dao).

Người già, có một số ít người già - khó tánh, cau có, ưa bắt bẻ, xét nét; xét nét hơi nhiều là ở người mẹ - xét nét người Con Dâu. Người già hay hờn, hay giận không chịu ăn uống..., cũng có khi nổi quạu - hất cơm, nước, sữa... Tự bưng cơm ăn không được – con cháu phải đút cho ăn, lại nhả ra, hoặc phun tùm lum... Con nít không chịu ăn thì còn dỗ dành, nạt nộ, thậm chí lấy roi ra hăm dọa... Người già cha mẹ không dám làm như vậy được. Đối đế lắm, nói vài câu nhẹ nhàng chứ không dám vô lễ nặng lời. Từ đó, người con, người cháu chăm sóc lâu ngày - ám ức dồn nén, dấm ra - buồn, bất mãn, dẫn tới mệt mỏi, ngao ngán, chán nản không biết than thở cùng ai. Tích tụ lại trong lòng lâu ngày dẫn tới “tâm bệnh” hoặc tánh tình trở nên bần gắt vô cớ với mọi người!

“Nhiều sự, nhiều sai không ai đóng cửa chùa”.

Gia đình duy nhất chỉ có một người con.(trai, gái) Người con đó lo cho người già (cha mẹ) chu toàn thì không nói làm chi. Gia đình đông anh chị em, nhưng mỗi người lấy chồng, lấy vợ - ở mỗi nơi xa lơ xa lắt thì không thể phụng dưỡng cha mẹ già được. (đôi khi nạnh hẹ với nhau). Nhưng tựu trung những người anh chị em ở xa xôi đó họ cũng thương yêu cha mẹ vậy. Tùy giàu nghèo, vẫn đóng góp tiền bạc cho các anh chị em còn ở gần chăm nom dùm cha mẹ theo kiểu “người có cửa, người có công”. Nói thật ra - (người có công phụng dưỡng thiết thòi), Bối:

“Của Một Đồng, Công Một Lượng”.

Công ở đây, là công về mặt (Tinh Thần). Khi tối lửa, khi tắt đèn, sớm hôm – ông bà, cha mẹ, con cháu thấy mặt nhau, quây quần bên nhau, san sẻ vui buồn với nhau, san sẻ miếng ăn, miếng uống... Các người con ở phương trời xa chỉ có mơ ước... Cái công chăm sóc đó có thể mượn người đứng làm thay, nhưng cái công về mặt tinh thần thì không thể thuê mượn. Công về tinh thần là vô giá!

Hơn nữa, là các người con trực tiếp chăm sóc người già (cha mẹ) - họ không có được

khoảng “Lợi Tức Ổn Định”, để chuyên tâm... Họ còn phải đi làm để sinh sống... Người con ở phương xa an tâm làm ra tiền, thậm chí làm ra nhiều tiền... Chỉ cần bỏ ra một số tiền “nhứt định” là coi như (tạm) hoàn thành trách nhiệm. Quên mất câu:

“Một Mặt Hơn Mười Gó”.

Ông thi sĩ nào đó, nói “Đổi cả thiên thu tiếng mẹ cười”. Nghe thơ... thì hay lắm! Nhưng thực tế có những người con - quanh năm suốt tháng đi biển biệt, không một lần về thăm. Dầu có về thì cũng lo đi chơi, chứ chưa hề ngồi ăn chung với mẹ một lần... Và, thậm chí – chuyện rất đơn giản, là gọi điện về thăm mẹ cũng không làm. Vậy thì thử hỏi: Làm chi mà nghe cho được “Tiếng Mẹ Cười” đây hử...!?

Đừng bao giờ trách móc người trực tiếp nuôi dưỡng cha mẹ già. Cho dù có bị một lỗi nào đó cũng không nên xóa sạch, phủ nhận hết công lao của họ. Thậm chí đổ thừa... (Có trách chẳng là tự trách chính bản thân mình đã làm tròn bổn phận cho cha mẹ hay chưa?). Tạo (Nghiep Lanh) chứ đừng tạo “Nghiep Chuong” mà sa địa ngục.

Người già không bao giờ hóa ra con nít.

Như đã nói, dù người già có mất trí nhớ, nhưng trong một khoảng thời gian nhứt định nào đó họ lại nhớ và nhớ rất rõ từng chi tiết. Tôi đi thăm một người bạn ở trong (Viện Dưỡng Lão, Nursing Home). Người bạn già của tôi cũng... lúc quên, lúc nhớ, nói với tôi rằng:

“Viện dưỡng lão là một Tu Viện, được vào nơi đó là phải biết im lặng và phải biết vâng lời để tồn tại”.

Câu nói đầy ẩn ý, có thể tạm hiểu - vô ở nơi viện [...] này, là đã xa lìa con cháu, xa lìa người thân, xa lìa bạn hữu... Hãy bỏ hết cái tôi nặng nề để tự bảo vệ lấy bản thân già nua của mình.

Người già, tuy có phần khó tính, nhưng không tranh hơn, thua...! Con cái, người thân dù đối xử tàn nhẫn, bỏ bê (nếu có) – họ vẫn im lặng cắn răng chịu đựng mà không hề than vãn hay cầu xin... Họ xem đó là một hình thức (đáng được trừng phạt) cho các lỗi lầm của họ trong quá khứ [...]. Hoặç người đời có khinh khi, thậm chí đánh họ, họ cũng không tố khổ, tố cáo với ai một lời. Họ âm thầm dọn mình - xóa bỏ hết mọi ân oán... Họ luôn luôn cầu nguyện để được ra đi thanh thản [chết lạnh], để khỏi là một gánh nặng cho con cháu, người thân.

*“Chuỗi đeo nặng ngực tay lần,
hột kinh vọng trả cõi trần đã vay.
trăm năm tựa một con quay,
xét mình tội lỗi mỗi ngày ăn năn”*
Trích, thơ: (Trang Y Hạ)

Người già, đau buồn khi thấy các con lo cho họ quá tốn kém. Họ vô cùng lo lắng khi thấy các con làm ăn thất bại. Sự cô đơn của người già không phải là ở một mình, mà là sự bế tắc và bất lực. Con cháu nếu có cho tiền họ vẫn nhận, họ nhận nhưng không khi nào tiêu xài phung phí... Tôi đã từng chứng kiến một người mẹ qua đời, các con của bà khám phá ra số tiền cho mẹ tiêu vật hằng ngày trong những năm qua - vẫn còn... Cha mẹ lo cho con tới khi sắp mãn phần vẫn còn lo (dù lo trong ý nghĩ).

Đừng bao giờ nói “Người già hóa ra con nít”.

Nhưng, sẽ là con nít cho những người sắp được già. Người sắp được già đó hãy suy nghĩ, chuẩn bị tâm hồn thanh bạch, trút bỏ hết “hĩ, nộ, ái, ố...” để tới lúc (thực sự già) thì an phận thủ thường, hóa ra con nít, thật là “dễ thương, dễ mến”... Lúc đó, sẽ nhận được tình cảm của mọi người; nhận được sự nuông chiều, đùm bọc thật ấm áp bằng tình yêu thương của con cháu, người thân...! ./.